

וְנִחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַדְמוּתָא בְּמִשְׁרִין דִּילָּהּ.

וּבְכֹמָה דְּאֶעְטֵר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, וְאַתְקִין לִיה כּוּרְסִיָּא בְּצִיצִית, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, (ישעיה טז) וְהוּכֵן בְּחֶסֶד כְּסָא. הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְקַן לְנִשְׁמָתָה כּוּרְסִיָּא, וְתִקַּן לִיה דִּירָה בְּמִזְוָה, וְאֶעְטֵר לִיה בְּכִתְרָא דִּילָּהּ.

וּבְכֹמָה דְּקָשִׁיר לְשְׁכִינְתָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקִשּׁוּרָא דְּתַפְלִין, וּמִיִּיחַד לָהּ בֵּיה, הָכִי רוּחָא דִּילָּהּ קָשִׁיר עִם נַפְשָׁא, וְנִשְׁמָתָא עִם בְּעָלָהּ, דְּאִיהוּ אָדָם, וְתִקִּין לִיה דִּירָה עִמָּה, וְסִימָנָא (משלי כ כז) גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם. גֵּר נַפְ"שׁ רִו"חַ. וְאֲנוּן אֲצִילוֹת דְּשְׁכִינְתָּא, וְעִמּוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּכָלִּיל שִׁית סְפִירָן. נִשְׁמַת אָדָם אֲצִילוֹתָא דְּאִמָּא עֲלָאָה וְחִכְמָה. דְּתִמְן מ"ה דְּאִיהוּ אָדָם קְדָמָאָה. מַחְשְׁבָה כְּתָר עֲלָאָה, תַּפְלִין עַל רִישָׁא דְּאָבָא וְאִמָּא. וּבִגִּין דָּא אֲתָמֵר בְּכַר נֶשׁ, בְּמִדָּה שְׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדֵדִין לוֹ. וּבִגִּינִיהוּ דְּבִנֵּי נֶשׁא אֲתָמֵר (שמואל א לב) כִּי מִכְבְּדִי אֲכַבֵּד וּבִנֵּי יִקְלוּ, וְלֹא עוֹד, אֲלֹא מָאן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיתָא, אֵית לִיה חִירוֹ.

וּבְעֵן צְרִיף לְפָרְשָׁא עַל פּוּמָא דְּסִלְיָקָא צְלוֹתָא מְנָה. כְּצַפּוֹר וּכְיוֹנָה וּכְנִשְׁרָא. וְיִשְׂרָאֵל כִּד נִפְקוּ מִמְּצָרִים נִפְקוּ כְּיוֹנָה דְּבִרְחַת, וְגַן הֶהָרָה רְדִיף אֲבִתְרָה הָכִי אֵית צְלוֹתָא דְּמִסְטָרָא דִּילָּהּ שְׁכִינְתָּא אִיהִי פְּרָחָא בָּהּ כְּיוֹנָה וְסִמָּא "ל וְחִילָּה רְדִפִּין אֲבִתְרָאָה בְּכֹמָה חוּבִין דְּאוּלְפִין עַל מֵאֲרָה דְּהֵיא צְלוֹתָא, וְאוּלְיָף לוֹן בְּגִבּוֹרָה לְעַכְבָּא שְׁכִינְתָּא תִּמְן, דְּלֹא סִלְקָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵיא צְלוֹתָא. וְאִיהוּ הֵהוּא צְלוֹתָא דִּישְׂרָאֵל עַל יִמָּא, דְּהוּוּ בְּלֹא זָכוּ דְּאוֹרֵיתָא

וְיִוֵּרֵד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָנֶיהָ עִם מַחְנוֹתָיו.

וּבְכֹמוֹ שְׁמַעְטֵר אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, וּמִתְקִין לוֹ כֶּסֶף בְּצִיצִית, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהָ (ישעיה טז) וְהוּכֵן בְּחֶסֶד כְּסָא - כֶּף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקֵן לְנִשְׁמָתוֹ כֶּסֶף, וּמִתְקֵן לוֹ דִּירָה עִם מִזְוָה, וּמַעְטֵר אוֹתוֹ בְּכֶתֶר שֶׁלוֹ.

וּבְכֹמוֹ שֶׁקָּשֶׁר אֶת הַשְּׁכִינָה עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקָשֶׁר שֶׁל תַּפְלִין וּמִיִּיחַד אוֹתָהּ בּוֹ - כֶּף הָרוּחַ שֶׁלוֹ קְשׁוּרָה עִם הַנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּשְׁמָה עִם בְּעָלָהּ, שֶׁהוּא אָדָם, וּמִתְקִין לוֹ דִּירָה עִמּוֹ. וְהַסִּימָן - (משלי כ) גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם. גֵּר - נַפְ"שׁ רִו"חַ, וְהֵם אֲצִילוֹת שֶׁל הַשְּׁכִינָה, וְהַעֲמוּד הָאִמְצָעִי שֶׁכּוֹלֵל שֵׁשׁ סְפִירוֹת. נִשְׁמַת אָדָם - הָאֲצִילוֹת שֶׁל הָאֵם הַעֲלִיוֹנָה וְחִכְמָה, שֶׁשֶּׁם מ"ה, שֶׁהוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן. הַמַּחְשְׁבָה כְּתָר עֲלִיוֹן, תַּפְלִין עַל רֹאשׁ - הָאֵב וְהָאֵם. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּאָדָם, בְּמִדָּה שְׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדֵדִים לוֹ. וּבִשְׁבִיל בְּנֵי הָאָדָם נֶאֱמַר (שמואל א-ב) כִּי מִכְבְּדִי אֲכַבֵּד וּבִנֵּי יִקְלוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ תְּרוּת.

וְכַעֲת צְרִיף לְפָרֵשׁ עַל פֶּה שְׁעוּלָה הַתַּפְלָה מִמְּנָה, כְּצַפּוֹר וּכְיוֹנָה וּכְנִשְׁרָא. וּכְשִׁישְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמְּצָרִים, יֵצְאוּ כְּמוֹ שְׁיוֹנָה בּוֹרַחַת, וְהַנֶּץ הָיָה רוֹדֵף אַחֲרֶיהָ, כֶּף יֵשׁ תַּפְלָה שְׁמַהְצֵד שֶׁלוֹ הַשְּׁכִינָה פּוֹרַחַת בָּהּ כְּיוֹנָה, וְסִמָּא"ל וְצִבְאוֹתָיו רוֹדְפִים אַחֲרֶיהָ בְּכֹמָה חֲטָאִים שֶׁמִּלְמָדִים עַל בְּעַל אוֹתָהּ הַתַּפְלָה, וּמִלְמַד אוֹתָם בְּגִבּוֹרָה לְעַכְבָּא אֶת הַשְּׁכִינָה שֶׁם, שֶׁלֹּא תַעֲלֶה לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם אוֹתָהּ הַתַּפְלָה. וְזוֹהִי תַּפְלַת יִשְׂרָאֵל עַל הָיִם, שֶׁהִיוּ בְּלִי זָכוּת שֶׁל תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,

והמים להם חומה, וכך הם התפללות מעכבות.

ואם חוזרים בתשובה, בעל התפלות הוא שאומר לשליח התפלות מטטרון: מה תצעק אלי? אמר לתפלות לנסע במסעיהם. זהו שכתוב (שמות יד) דבר אל בני ישראל ויסעו. לאדם שהולך בדרך, והולך אחריו אותו בעל מסי המלך, ואוחז בו עד שפורע מנדה בלו (סוגי מסים) והלך. משום שברח, הוא צונח למי שמוציא אותו: זבא אדונו ויאמר, (אמר) לו שילך לדרך, שאני פרעתי. בא בעל המסים של המלך. מה עשה? הטביע ראשו בטיט והרג אותו. כך הקדוש ברוך הוא עשה במצרים. זהו שכתוב (שמות טו) מרכבות פרעה וגו' טבעו בים סוף.

ומי גרם שרודפים אחרי ישראל? משום שטרם הייתה להם תורה לא היה שטר שחרור, משום שתורה היא שטר חרות לבני אדם מיצר הרע וממלאך המות ומכל מקטרגי העולם. זהו שכתוב (שם לב) והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת. וזו האם העלינה שנת החמשים, שמשם תורה, שהיא העמוד האמצעי שנקראת חרות, שמשם נתנה ליונה הקדושה, שהיא השכינה, שמצדה נקראו ישראל יונה.

וכך כשתפלה, שהיא יונה, עולה בתורה, מה כתוב בו? (ישעיה נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו פי הלך לפניכם ה' וגו'. ואלו הן התפלות של בעלי התורה, שעולה כנשר שאינו פוחד מכל עופות העולם. ומהצד שלהם (של התפלה) הגבירה היא דרך הנשר בשמים. ויש שיאמר כך, והכל אמת.

ועובדין טבין, והמים להם חומה והכי אנון צלותין מעכבין.

ואם חוזרין בתשובה. מארי דצלותין איהו דאמר לגבי שלוחא דצלותין מטטרון, מה תצעק אלי, מליל לצלותין דנטלין במטלנותהון הדא הוא דכתיב (שמות יד טו) דבר אל בני ישראל ויסעו. לבר נש דאזיל באורחא ורדיף אבתרה ההוא מארי מנדה דמלפא, ואחיד ביה עד דפרע (עזרא ז כד) מנדה בלו והלך. בגין דברח איהו צונח למאן דאפיק ליה. יתי מאריה וימא (אמא) ליה דיזיל לאורחה דאנא פרעתה. אתא מארי מנדה דמלפא מה עבד טבע רישה בטיט וקטל ליה, הכי קודשא בריך הוא עבד במצראי. הדא הוא דכתיב (שמות טו ד) מרכבת פרעה וגו' טבעו בים סוף.

ומאן גרים דרדפין אבתריהו דישראל, בגין דעד לא הוה לון אורייתא לא הוה שטר חירו. בגין דאורייתא איהי שטר חירו לבני נשא, מיצר הרע וממלאך המות ומכל מקטרגי דעלמא. הדא הוא דכתיב (שם לב טז) והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת. ודא אמא עלאה שנת החמשים, דמתמן אורייתא דאיהו עמודא דאמצעייתא אתקרי חירו, דמתמן אתיהיב אורייתא לגבי יונה קדישא דאיהי שכינתא, דמסטרעה אתקריאו ישראל יונה.

והכי פד צלותא דאיהי יונה סליקת באורייתא, מה כתיב ביה (ישעיה נב יב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו פי הולך לפניכם ה' וגו'. ואלין אנון צלותין דמארי דאורייתא. דסליק פנשרא דלא דחלת מכל עופין דעלמא. ומסטרע דאנון (נ"א דצלותא) איהי מטרוניתא דרך הנשר בשמים. ואית דיימא הכי וכלא קשוט.

שלח

לשנה אחת:
יח אלול

ספר הוֹרֵה

ג' שנים-ש"ג:
כח אב

וּמִצְדָּם שֶׁל בְּעָלֵי הַמִּקְרָא עוֹלָה
הַתְּפִלָּה כְּמוֹ צִפּוֹר. וּמִצְדָּם שֶׁל
בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה עוֹלָה כְּמוֹ יוֹנָה.
וּמִצְדָּם שֶׁל בְּעָלֵי קִבְלָה עוֹלָה
כְּמוֹ נֶשֶׁר, גְּבִירָה עַל הַכֹּל. אָכֵל
מִצְדָּם שֶׁל אֱלֹהֵי שָׁאֵין בָּהֶם מִקְרָא
מִשְׁנָה וְקִבְלָה, שֶׁהֵם עֲמֵי הָאָרֶץ,
אֵין לָהּ עֲלִיָּה בָהֶם.

וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר קֹהֵלֶת בְּדֶרֶךְ רְמֹז,
(קֹהֵלֶת א) מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם
הָעֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לָאָרֶץ. וְרוּחַ
הַבְּהֵמָה, אֱלֹהֵי הַסֵּם עֲמֵי הָאָרֶץ,
וְלִפְעָמִים יוֹצֵאִים מֵהֶם זֶרַע
מַעַלָּה, בְּנֵי תוֹרָה, לְעֹלֹת בָּהֶם.
מִשּׁוּם זֶה בָּאָרוּ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה,
הַזְהָרוּ בְּעֲמֵי הָאָרֶץ, שֶׁלִּפְעָמִים
יוֹצֵאִים מֵהֶם בְּנִים מַעֲלִים בְּעָלֵי
תוֹרָה.

קָם הַמְּנוּנָה הַקְדוּשָׁה וְכָל
הַמַּחְנוֹת לְנִשֵּׁק אוֹתוֹ זָקֵן. פָּרַח.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאֵי אוֹתוֹ זָקֵן
לֹא רָצָה לְטַל שְׂכָר מֵעַמּוּנוֹ לְנִשֵּׁק
אוֹתוֹ, וּמִשּׁוּם כֵּן פָּרַח. אֲשֶׁרִי
חִלְקֵנוּ שְׂזָכִינוּ לְשִׁמְעַע שְׂכָר שֶׁל
מִצְוָה וְשֶׁל תְּפִלָּה בְּעוֹלָם הַבָּא.
קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אָבָא, מִי
הָיָה אוֹתוֹ הַזָּקֵן? אָמַר, וְדָאֵי רַב
הַמְּנוּנָה סָבָא הַנוֹדֵעַ שְׁנִשְׁמָתוֹ
יִרְדָּה מִלְּבָשֶׁת בְּאוֹרֵי שֶׁל הַהֶבֶל
שֶׁל הַתּוֹרָה. שְׂבֻזְמָן שֶׁחֲצִדִּיקִים
מִתְּעַסְקִים בַּתּוֹרָה, כָּל הַהֶבֶלִים
הָאֵלֹהִי שְׁעוֹלִים מִפִּיהֶם בַּתּוֹרָה,
כְּמָה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם
רוֹכְבִים עֲלֵיהֶם וּמִתְּלַבְּשִׁים בָּהֶם.
וְהַקּוֹלוֹת וְהַדְּבוּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה
נַעֲשִׂים לָהֶם כְּמוֹ סוּסִים, וְרוֹכְבִים
עֲלֵיהֶם וְיוֹרְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאֶפְלוּ הַמַּלְאָכִים. וְכָל שֶׁפֶן
בַּחֲבוּרָה הַזֶּה.

וּבְבִעְרֵי הַחֲבוּרָה הַזֶּה שָׁבוּ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הִטָּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמִי
הַשָּׁמַיִם כְּמוֹ שְׂבִסִּינִי, וְהוּא יֵרֵד
עָלָיו לְהַקִּים שְׂכִינָתוֹ בְּשָׁשִׁים

וּמִסְטָרָא דְּמֵאֲרֵי מִקְרָא סְלִיקַת צְלוּתָא כְּצִפּוֹר.
וּמִסְטָרָא דְּמֵאֲרֵי מִשְׁנָה סְלִיקַת
פִּיּוֹנָה. וּמִסְטָרָא דְּמֵאֲרֵי קִבְלָה סְלִיקַת פְּנִשְׂרָא,
מִטְרוּנִיתָא עַל כָּלָא. אָכֵל מִסְטָרָא דְּאֵלִין דְּלִית
בְּהוּ מִקְרָא מִשְׁנָה וְקִבְלָה, דְּאֵנּוּן עֲמֵי הָאָרֶץ,
לִית לָהּ סְלִיקוּ בְּהוּן.

וּבְגִין דָּא אָמַר קֹהֵלֶת בְּאֶרֶח רְמִיזָא, (קֹהֵלֶת ג כ"א)
מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא
לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה
לָאָרֶץ. וְרוּחַ הַבְּהֵמָה אֵלִין אֵנּוּן עֲמֵי הָאָרֶץ.
וְלִזְמָנִין נִפְקִין מִנֵּיהּ זֶרַע מַעֲלִיָּה בְּנֵי תוֹרָה
לְאִסְתִּלְקָא (דף ק"ז ע"א) בְּהוּן. בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ
מֵאֲרֵי מִתְּנִיתִין הַזְהָרוּ בְּעֲמֵי הָאָרֶץ, דְּלִזְמָנִין
נִפְקִין מִנְּהוּן בְּנֵי מַעֲלִיָּה מֵאֲרֵי אוּרִיתָא.

קָם בּוּצִינָא קְדִישָׁא וְכָלְהוּ מִשְׁרִין לְנִשְׁקָא
הֵהוּא סָבָא. פָּרַח. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאֵי
הֵהוּא סָבָא לֹא בָּעָא לְנִטְלָא אֲגָרָא מִן לְנִשְׁקָא
לִיָּה, וּבְגִין דָּא פָּרַח. זַכָּאָה חוֹלְקָנָא דְּזַכִּינָא
לְמִשְׁמַע אֲגָרָא דְּפִקוּדָא דְּצְלוּתָא בְּעִלְמָא
דְּאִתִּי.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אָבָא מָאן הָיָה הֵהוּא
סָבָא. אָמַר וְדָאֵי רַב הַמְּנוּנָה סָבָא,
אֲשֶׁת־מֹדַע דְּנִשְׁמָתָה נִחְתָּא מִתְּלַבְּשָׁא בְּאוֹרֵיָא
דְּהֶבֶל דְּאוּרִיתָא. דְּבִזְמָנָא דְּצִדִּיקָיָא מִתְּעַסְקִין
בְּאוּרִיתָא, כָּל אֵלִין הֶבֶלִים דְּסִלְקִין מִפּוּמִּיהוּן
בְּאוּרִיתָא, כְּמָה נִשְׁמָתִין דְּהֵהוּא עֲלָמָא רַכְבָּן
עֲלֵיהּ וּמִתְּלַבְּשָׁן בְּהוּ. וְקִלִּין וְדְבוּרִין דְּאוּרִיתָא
אֲתַעְבִּידוּ לֹזֶן כְּסוּסוֹן, וְרַכְבִּין עֲלֵיהּ וְנִחְתִּין
בְּהֵאֵי עֲלָמָא. וְאֶפְלוּ מַלְאָכִין. וְכָל שֶׁפֶן
בַּחֲבוּרָא דָּא.

וּבְמֵאֲרֵי דְּהֵאֵי חֲבוּרָא דְּבֵה קוּדְשָׁא בְּרִין הוּא
הִטָּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמִי הַשָּׁמַיִם כְּמוֹ שְׂבִסִּינָא
דְּסִינִי, וְאִיהוּ נִחִית עָלָה לְאֶקְמָא שְׂכִינָתָהּ

רבוא של מלאכים, ובכל הנשמות שנבראו ונשעתידות להבראות. זהו שכתוב (דברים כט) כי את אשר ישנו פה עמנו וגו'. ובנשמות האצילות של פיו, היא סיני. והקול שלו (בא) כמו הקול של אדונו, שנאמר בו (דברים ד) קול דברים אתם שמעים. וכל דבור ודבור נעשה ממנו מלאך. ונשמתו בגללה מכריזים למעלה, כשעולה בכל לילה: תנו כבוד לדיוקן המלך. בינתיים הנה הרועה הנאמן בא. נטל מקלע בידו.

פתח ואמר, זרקא מקף שופר הולך סגולתא. נטל שלש אבנים וזרק אותן למעלה. וכשזרק אותן, נעשו אבן אחת, ואמר לראשי הישיבה: קבלו אליכם את האבן הזו, שהרי השכינה בגלות, ואין בכם מי שיתעורר אליה לרצותה לבעלה, ולא עוד, אלא כמה בעלי מדרשות, שהם חברים אצלכם, צווחים בכל יום וליילה בתורה שבעל פה בכמה קשיות, וצווחים בה כמו כלבים שאומרים הב הב, כמו שהגיהנם צווח הב הב. זהו שכתוב (משלי ל) לעלקה שתי בנות הב. הב לנו עשר בעולם הזה, הב לנו עשר בעולם הבא. כמו שבארנו, למד תורה הרבה, ויתנו לך שכר הרבה. ואין מי שישתדל בתורה להעלות בה השכינה מהגלות וליחד אותה עם בעלה, משום שהם אטומי עינים וסתומי לב. ומשום זה יוצא קול בכל לילה, כשיורד הקדוש ברוך הוא לגן עדן, כשעולות הנשמות לפניו, ואותו הקול אומר פסוק בכתוב (ישעיה מ) קול אומר קרא, לך ואמר להם שישתדלו בתורה כדי לחבר השכינה עם הקדוש ברוך הוא. כמו שדוד שאמר (תהלים קלב ה) אם

בשתי רבוא דמלאכין. ובכל נשמתין דאתבראו ונעתידין למברי. הדא הוא דכתיב (דברים כט יד) כי את אשר ישנו פה עמנו וגומר.

ובנשמתין דאצילות דפומה איהי סיני. וקלא דילה (אתא) בגונא דקלא דמארה דאתמר ביה (דברים ד יב) קול דברים אתם שמעים. וכל דבור ודבור אתעביד מנה מלאך. ונשמתא דילה בגינה מכריזין לעלא, כד סלקא בכל ליליא הבו יקרא לדיוקנא דמלכא. אדהכי הא רעיא מהימנא קא אתי נטל קרטא בידה.

פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא. נטיל תלת אבנין וזריק לון לגבי עלא. וכד זריק לון אתעבידו אבנא חדא, ואמר למארי מתיבתא, קבילו האי אבנא לגביכו, דהא שכינתא איהי בגלותא ולית בכו מאן דיתער לגבה לרצאה לה לגבי בעלה. ולא עוד אלא כמה מארי מדרשות דאנון חברין לגביכו, צוחין בכל יומא ולייליא באורייתא דבעל פה, בכמה קושטין. וצוחין בה בכלבין דאמרינן הב הב. בגונא דגיהנם דצוח הב הב, הדא הוא דכתיב (משלי ל טו) לעלקה שתי בנות הב הב. הב לן עותרא בעלמא דין. הב לן עותרא בעלמא דאתי. כמה דאוקמוה למד תורה הרבה ויתנו לך שכר הרבה. ולית מאן דישתדל באורייתא, לסלקא ביה שכינתא מן גלותא, וליחדא לה עם בעלה בגין דאנון אטימין דעינין סתימין דלכא.

ובגין דא קלא נפק בכל ליליא כד נחית קודשא בריה הוא בגנתא דעדן, דסלקין נשמתין קמה, והוא קלא אומר קרא פדכתיב, (ישעיה מ) קול אומר קרא. זיל ואמא לון דישתדלון באורייתא לחברא שכינתא עם קודשא בריה הוא. בגונא דדוד דאמר (תהלים קלב ה) אם

שְׁנַת לְעִינֵי לְעַפְעָפִי תְּנוּמָה עַד אֲמָצָא מְקוֹם לָהּ. וְאִיהוּ הָיָה מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיתָא לְחַבְרָא אֲמָא, דְּאִתְמַר בֵּהּ (מְשַׁלִּי א ח) וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמָךְ, עִם בְּעָלָהּ. דְּהָא שְׂכִינְתָּא מִסְטָרָא דְחֻסְדָּא אֲתַקְרִיאת גְּמִילוּת חֻסְדִּים.

וּמִסְטָרָא דְגִבּוּרָה אֲתַקְרִיאת עֲקֵדָה וְקֶרֶבְנָא. וּמִסְטָרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא אֲתַקְרִיאת תּוֹרָה. וְלִית מָאן דִּיתְעַר לָהּ בְּאֵלִין מִדּוֹת לְגַבֵּי בְּעָלָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יִשְׁעִיָּה נא יח) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגו'. וּבְגִין דָּא קָלָא אֲמַר (יִשְׁעִיָּה מ ו) מָה אֶקְרָא כָּל הַבֶּשֶׂר חָצִיר. דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין אֱלָא לְדִבְחָא בִּשְׂרָא, וְאֵלִין אֲנוּן עַמֵּי הָאָרֶץ וְאֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּגִמְלוּת חֻסְדָּא וּבְאוֹרֵיתָא, לֹא מִשְׁתַּדְּלִין אֱלָא לְגִרְמִיָּהּ, וּבְגִינֵיהּ אֲתַמַּר (שם שם) וְכָל חֻסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה. וְכָל אֵלִין דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בִּיהּ לְשִׁמְיָהּ, רוּחָא קוּדְשָׁא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא לֹא שְׂרִיָּא עָלֶיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים עח לט) וַיִּזְכֹּר כִּי בֶּשֶׂר הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יִשׁוּב.

וְאִית דְּלֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵיתָא דְּבַעַל פֶּה לְשִׁמְיָהּ, וְאִתְמַר בְּהוּן (שְׁמוֹת א יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, דָּא קוּשְׂיָא, בְּחֹמֶר, דָּא קַל וְחֹמֶר. וּבְלִבְנִים בְּלִבּוֹן הִתְלַכּוֹת. וְעָלִיהּ אֲתַמַּר (שם ה יח) וְתִכֵּן לְבָנִים תִּתְּנוּ. בְּכָל עֲבֹדָה בִּשְׂדֶה, דָּא בְּרִייתָא. אֵת כָּל עֲבֹדָתָם, דָּא פִּסְקָא. אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָּהֶם בְּפֶרֶךְ, פֶּרֶכָא. כִּד מָטוּ לְעַמְקָא שֶׁל הִלְכָה אֲתַמַּר בְּהוּן לִית הִלְכָה כְּפִלּוֹנִי.

וְאִית אֲחֵרֵינִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בֵּהּ לְשִׁמְיָהּ, דְּאֲנוּן מְאִרֵי תְּרִיסִין דְּבֵה מְדַרְשָׁא דְּאִתְמַר בְּהוּן (בְּמִדְבָר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל. כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֱלָא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ.

אֲתָן שְׁנַת לְעִינֵי לְעַפְעָפִי תְּנוּמָה עַד אֲמָצָא מְקוֹם לָהּ. וְהוּא הָיָה מִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה לְחַבְרָא אֲתָם, שְׁנֵאמַר בֵּהּ (מְשַׁלִּי א) וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמָךְ, עִם בְּעָלָהּ. שְׁהִירִי הַשְׂכִּינָה מִצַּד שֶׁל הַחֻסְדָּא נִקְרֵאת גְּמִילוּת חֻסְדִּים.

וּמִצַּד הַגִּבּוּרָה נִקְרֵאת עֲקֵדָה וְקֶרֶבְנָן, וּמִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי נִקְרֵאת תּוֹרָה, וְאֵין מִי שִׁיעִיר אוֹתָהּ בְּמִדּוֹת הַלָּלוּ לְבַעָלָהּ. זֶהוּ שְׂכִינְתּוֹב (יִשְׁעִיָּה נא) אֵין מְנַהֵל לָהּ וְגו'. וּמִשּׁוּם זֶה הִקּוּל אֲמַר (יִשְׁעִיָּה מ ו) מָה אֶקְרָא כָּל הַבֶּשֶׂר חָצִיר. שְׁלֹא מִשְׁתַּדְּלִים אֱלָא לְזִבְחָ בֶּשֶׂר, וְאֵלוֹ הֵם עַמֵּי הָאָרֶץ. וְאֵלוֹ שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּגִמְלוּת חֻסְדָּא וּבְתוֹרָה, לֹא מִשְׁתַּדְּלִים אֱלָא לְעֲצָמָם, וּבְשִׁבְלֵם נֵאמַר וְכָל חֻסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה. וְכָל אֵלוֹ שְׁלֹא מִשְׁתַּדְּלִים בֵּהּ לְשִׁמְיָהּ - רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא הַשְׂכִּינָה, לֹא שׁוֹרָה עָלֵיהֶם. זֶהוּ שְׂכִינְתּוֹב (תְּהִלִּים עח) וַיִּזְכֹּר כִּי בֶּשֶׂר הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יִשׁוּב.

וְיֵשׁ שְׁלֹא מִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה לְשִׁמְיָהּ, וְנֵאמַר בָּהֶם (שְׁמוֹת א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה - זֶה קָשָׁה. בְּחֹמֶר - זֶה קַל וְחֹמֶר. וּבְלִבְנִים - בְּלִבּוֹן הִתְלַכּוֹת. שְׂעִלֵּיהֶם נֵאמַר וְתִכֵּן לְבָנִים תִּתְּנוּ. בְּכָל עֲבֹדָה בִּשְׂדֶה - זֶה בְּרִייתָא. אֵת כָּל עֲבֹדָתָם - זֶה פִּסְקָה. אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָּהֶם בְּפֶרֶךְ - פֶּרֶכָה. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְעַמְקָהּ שֶׁל הִלְכָה, נֵאמַר בָּהֶם אֵין הִלְכָה כְּפִלּוֹנִי.

וְיֵשׁ אֲחֵרִים שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בֵּהּ לְשִׁמְיָהּ, שֶׁהֵם בְּעָלֵי הַמַּגְנִים שֶׁל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, שְׁנֵאמַר בָּהֶם (בְּמִדְבָר יט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל. כְּמוֹ שְׁבָאוּהָ בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֱלָא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ.